

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
(SZTAB GENERALNY)

8658 J2
Warszawa, dn. 15. maja 1922 r.

Oddział II.

Nr 13925 /II. Inf/II.A.

DO

Tel. wewn. Nr. 137.

ADJUTANTURY GENERALNEJ

Belweder.

Przedkładam do wiadomości raport Attache wojskowego przy P.P.
w Bukareszcie w sprawie rzekomych porozumień gen. Wrangla z Rządami
Rumunji i Bułgarji.

2 załączniki.

SZEF ODDZIAŁU II. SZTABU GEN.:

O t r z y m u j ą :

Adjutantura Gen.
Gabinet Ministra
Szef Sztabu Gen.
M.S.Z.-D.V.
Attache wojsk. w Paryżu
" w Londynie
" w Pradze
" w Belgradzie
" w Moskwie
" w Konstantynopolu.

ppużk. p.d. Szt. Gen.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. dz. 8658 J2
19. V 1922 r.
Wpłynęło dn. 19. V 1922 roku
Wyszło dn. 19. V 1922 roku
Załączników.....

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

O d p i s .

Attache wojskowy przy P.P.

- 1 - Bukareszt, dnia 3. maja 1922 roku.

w Bukareszcie.

T a j n e .

L.332/22.

DO

SZTABU GENERALNEGO M.S.WOJSK.- ODDZ.II.

w W a r s z a w i e .

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Na tamt.pismo Nr.9015/II.Inf.II.A.z dnia - kwietnia r.b.donoszę, że pomimo,iż w ostatnich czasach w tut.kołach wojskowo-dyplomatycznych niedwuznacznie mówiono o porozumieniu rumuńsko-wranglowskim,jednak jest prawie rzeczą pewną,że umowa ta nie istnieje,przynajmniej,wszystkie tut.czynniki rządowe,poczynając od tut.Ministra Spraw Zagranicznych i kończąc tut.szefem oddziału wywiadowczego Szt.Gen.kategorycznie tę wersję dementują.Opinia w tut.kołach rządowych co do stosunku do Wrangla jest podzielona.Przewaga zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństwa jakiegokolwiek umowy z reakcyjną emigracją rosyjską,jednak jest również pewna koterja,która,z jednej strony pod wpływem polityki serbskiej i prawdopodobnie,francuskich zabiegów,z drugiej zaś strony,pod wpływem opinii,że umowa z Wranglem da pewne gwarancje do odzyskania z czasem skarbcza,a z nim zdeponowanych prywatnych walorów,skłonna byłaby do pewnych koncesji na rzecz Wrangla.Jednym z główniejszych czynników tej polityki ruseofilskiej jest bezwzględnie królowa,której przypisują pertraktacje z czynnikami Wrangla podczas jej ostatniego pobytu w Brlgradzie.Podobno osobiście Bratianu nie byłby zasadniczo przeciwny podobnej umowie.Po powrocie Królowej Belgradu rzymski dziennik"II Mondo"z dnia 9.IV.22.opublikował treść zawartej między Bratianu i Wranglem umowy,którą tut.dziennik"Lupta"z dn.15.IV.powtórzył na swych kszpaltach.Umowa ta^{ma} być następującej treści:

1/.Wrangel uznaje definitywną aneksję Besarabji do Królestwa Rumuńskiego.

2/.Wrangel zrzeka się raz na zawsze wszelkich indemnizacji lub fi-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

nansowych kompensacji, które mogłyby wynikać z tej aneksji:

3/.Wrangel zrzeka się wszelkich pretensji do materjałów wojennych i amunicji rosyjskiej, które wojska rumuńskie zatrzymały podczas wojny, jak również tych, które mogą być zdobyte na bolszewikach.

4/.Wzajemnie Rumunja zobowiązuje się przyjąć z pomocą Wranglowi pod względem transportowym,aprowizacyjnym, sanitarnym, zorganizować etapy i dać odpowiednią ilość amunicji.

5/.W razie różnej interpretacji niniejszego traktatu obydwie strony kontraktujące uznają jako arbitra J.K.M.Króla Jugosławji.

Umowa ta miała być podpisana we wsi Florica/majątek Bratianu/,dokąd, według wersji, miał incognito przybyć Wrangel. Jak fama niesie, umowa ta miała być podpisana przy współudziale i pod presją francuzów, którzy bezsprzecznie dawno w tym kierunku pracowali i nieraz ułatwiali łączność Królowej z monarchistami paryskimi za pośrednictwem niejakiego Stanisława Glazowera, o którym tutaj placówka meldowała już poprzednio. Nie jest zbytecznem tu nadmienić, że Glazower podróżuje obecnie za polskim ~~paszportem~~ paszportem, wydanym przez nasze Poselstwo w Paryżu.

Tut. szampion panslawizmu, Koziańsk-Poklewski, który nie omieszkął gorliwie zjawić się dzisiaj do Kościoła i do Poselstwa dla świętowania 3. maja, wydaje się, odgrywa w tej sprawie również niepoślednią rolę, w każdym razie, stara się on obecnie zbliżyć do królowej z chęcią manifestowania swego czysto rosyjskiego stanowiska. Chwalił się on ostatnio w sferach dworskich, że bywa w Poselstwie Polskiem, by wiedzieć, "co się u nich dzieje". Dwulicowość tej osobistości jest nader charakterystyczna, szczególnie, biorąc pod uwagę jego zabiegi o stanowisko w polskiej dyplomacji.

Jak krążą pogłoski w chwili odpowiedniej miałyby wojska Wrangla być przetransportowane morzem do Dobrudży. Wydaje się, że całość tej umowy

jest rozpowszechniana przez sfery rosyjskie reakcyjne, które pragną by zdyskredytować w ~~sk~~ ten sposób rumunów przed bolszewikami i wywołać za-
targ bolsz.-rumuński, stojąc na stanowisku, że wojska rumuńskie nie są
zdolne do walki z bolszewikami i wycofując się z Besarabji, dadzą moż-
ność wkroczenia wojsk Wrangla na ten teren z pozwolenia rumuńskiego lub
bez takowego, uważając Besarabję, jako punkt wyjścia do ofensywy na Rosję
~~xxx~~ Ten punkt widzenia mógłby być poparty przez następujące fakty:

1/. Rumuni dokonali w ostatnich czasach ^{umyślnie} a lidera monarchistów rosyj-
skich w Kiszyniowie Ks. Cantacuzena. Podczas rewizji znaleziono duży za-
pas materiału agitacyjnego monarchistycznego, między innymi zaś, odezwę
Metropolity Antoniusza, w której nawołuje ludność Besarabji do spokoju,
gdyż Besarabję czeka odegranie wielkiej roli w odrodzeniu Rosji z carem
na czele.

2/. Za pośrednictwem pewnego kupca angielskiego, serbowie pertraktują
o zakup w Anglii 150 tysięcy karabinów nowych lub używanych dla Wan-
gla z dostawą 2-miesięczną.

3/. Ostatnio Rumuni aresztowali w Bukareszcie i w Kiszyniowie poważ-
ną organizację wywiadowczo-polityczną monarchistów rosyjskich, pracują-
cą z ramienia biura wywiadowczego rosyjskiego w Berlinie, Luisenstrasse
31. Biuro Importowo-Eksportowe "Bus". Centrala berlińska miała za zadanie
prowadzenie wywiadu we wszystkich nowopowstałych państwach, szczegól-
nie Rumunji i Polsce. Na czele tego biura mają stać: płk. Szt. gen. Borys
syn Iwana ~~Seledniewicz~~ Seledniewicz, baron Paultzer, i płk. Krasnopiorow.
Z kół bliskich gen. Gerroys/przedstawiciel Wrangla w Bukareszcie/infor-
mują, że Wrangel asygnował ostatnio znaczną kwotę na utrzymanie konta-
ktu w Rumunji sfer wojskowych ros. z ogółem ludności rosyjskiej w Rumu-
nii i dla utrzymania istniejących organizacji. Jest to o tyle dziwne,
że wg. ostatnich informacji, Wrangel posiada narazie w swojej kasie mini-
malne sumy, które mogą wystarczyć najwyżej na 2 miesiące/przy obecnym

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

stanie rzeczy/.

4/.Czynniki umiarkowane rumuńskie i wrogie Wranglowi obawiają się,by w razie wojny z bolszewikami oddziały armji gen.Wrangla,dyzlokowane w Bułgarji i wypierane obecnie stamtąd,pod wpływem szerzących się bolszewickich nastrojów wśród sfer rządowych bułgarskich,w sile ca.15.000 ludzi nie uderżyły w odpowiedniej chwili na Rumunję,ze strony Dobrudży.

Powyższe spostrzeżenia,choć w drobnem znaczeniu,dają jednak podstawy do twierdzenia,że rosyjskie czynniki wojskowo-reakcyjne mają pewne plany w stosunku do Rumunji i jest rzeczą niewątpliwą,że pewne pertraktacje rumuńsko-wranglowe były w toku,prawdopodobnie jednak,pod wpływem spokojniejszych elementów rumuńskich nie zostały doprowadzone do skutku.Ideologia Królowej znajduje się na szczęście,zbyt słaby odgłos wśród sfer rządowych rumuńskich i opinji publicznej,o ile takowa wogóle tu egzystuje.

Jednocześnie tut.sztab gen.zapewnia,że została zawarta umowa bułgarsko-wranglowska,treść której załączam.Sądzę,że,mimo zapewnień rumunów,należy się odnosić do tej umowy równie sceptycznie,jak do umowy petlirowsko-wranglowskiej,która według wszelkich danych jest mało prawdopodobna.

/-/WIENIAWA-DEUGOSZOWSKI

Podpułkownik i Attache wojskowy.

Za zgodność odpisu:

Siedlecki/jmc



UMOWA BUŁGARSKO-ROSYJSKA/WRANGLOWSKA/.

Według informacji rumuńskiego Szt.Gen.została zawarta w lutym 1922 :
umowa polityczna między rządem bułgarskim i dowództwem armji gen.Wrangla
Umowa ta miała być podpisana ze strony bułgarskiej przez premiera Stamb
lijskiego i Ministra wojny Timowa, ze strony zaś Wrangla - przez posła r
syjskiego Petrajewa i szefa sztabu gen.Wrangla-Szatiłowa.

Treść tej umowy ma być następująca:

1/.przyszła Rosja gwarantuje udzielić pomocy Bułgarji pod warunkiem, że
Bułgarja zmieni swoją orientację polityczną.

2/.Wrangel obiecuje rządowi bułgarskiemu, że wszelkimi środkami będzie
interwenjować u rządu francuskiego na korzyść wymagań bułgarskich/podda
nie rewizji traktatu w Neuilly/.

3/.Rząd bułgarski nie będzie interesować się ruchem wojsk rosyjskich.
Naczelne Dowództwo rosyjskie ma prawo przesuwania jednostek swojej armji
w obrębie państwa bułgarskiego bez specjalnych pozwoleń i zastrzeżeń.

4/.Naczelne Dowództwo armji gen.Wrangla gwarantuje rządowi bułgarskiemu
militarne poparcie w razie ewentualnych rozruchów politycznych.

5/.Na ten wypadek rząd bułgarski obiecuje wydać dowództwu armji rosyjs
kiej/Wrangla/potrzebną broń i amunicję do niej.

6/.Naczelne Dowództwo armji rosyjskiej obowiązuje się sprzedać Bankowi
Narodowemu Bułgarskiemu wszystkie walory zagraniczne, które sztab gen.
Wrangla otrzyma na utrzymanie swej armji.

7/.Rząd bułgarski jest obowiązany trzymać au courant Naczelne Dowódz
two armji gen.Wrangla w sprawach politycznych wewnętrznych bułgarskich.

Za zgodność odpisu:

Seelick

INSTITUTE
ARCHIVES
New York